

Книги “Бджола”¹:

Промови і мудрості од Євангелія і од Апостола, і од святих мужів, і розум зовнішніх філософів²

Слово 1. Про життєву доброчесність і злобу

Не сотвори зла, і не прийде до тебе зло (Пр. 11, 27).

[Богослов]. Уславляють не лише діяння праведних, але й злобу, що долає гріховне.

Златоуст. Тож не скажемо, що цей єством благий, а он той — злий, бо хто єством благий, той ніколи злим не може бути.

Златоуст. Кожен, хто добродійства тримається, не може без багатьох ворогів бути.

Як ось на гусях не повинно однією струною пісню творити, а по всіх проходити згідно з порядком чинним, так і в духовній доброчесності не лише один закон до спасіння приводить, а належить усіх законів дотримуватись у повноті їх.

Ніський. Припинення зла — початок доброчесності.

Дидім. Усяка творима благодіяння сенс має, коли постійно твориться, а не коли вже створена сугь.

З Патерика. Чотирма речами душа опаскуджується: по місту вештанням, когось вишукуючи, і з жінками зближенням, і до славетних любов'ю, тілесною хтивістю і марнославними нахилами.

¹ Перекладено за виданням: Семенов В. Древняя русская Пчела по пергаменному списку // Сборник Отделения русского языка и словесности АН. — СПб., 1893. — Т. 54. — № 1, с. 1—444.

² Зовнішніх філософів — традиційне і усталене позначення представників нехристиянської культури, античних письменників, філософів тощо. Афоризми, що містяться у «Бджолі», не обов'язково належать тим, чие ім'я зазначене у заголовку кожного з них. Численні переписувачі та перекладачі з грецької спотворювали імена авторів так, що їх досить важко ідентифікувати. Деякі вислови приписано іншим авторам. У квадратних дужках — грецькі імена

Демонакс сказав. Скільки до доброчесності додаси, стільки віднімеш від насолоди.

Демокрит. Має те, що писано: твердим бути, а справами світлим, і рівним будеш із Богом, та не створи нічого, що Його недостойно.

Статую образ викрашує, а мужа — діяння.

Ти так бажай жити, щоб більш сильні тебе не кривдили, але й ти не страхай слабших за тебе.

Сократ мовить. Належить основі храму й корабля твердому бути, так і початку справи істинним та вірним.

Діоген. Коли лихословив його хтось, що нечистими місцями він ходить, відповідав: “Сонце також нечисті місця освітлює, та не оскверняється”.

Еврипід. Сліди від славних мужів не згладжує час, велич із померлими сяє.

Людій рече. Належить благочестя зберігати і з громадянами кращими радитись, і зі солодкістю керувати; жодних насильств не чинити; людського ворога за свого ворога мати; служок п'яних не карати, а як сам живеш так, то набудеш слави п'яноги.

Арістотель сказав. Бог може створити, що схоче, людина ж та добра, яка корисне обмірковує.

Не місце доброчесність, а доброчесність місце прикрашає.

Лакон. Його хтось спитав, чому без стін місто Спарта, відповів той: “Праві ви, обгороджене (місто) добротою взаємною мешканців.

[*Проконій ритор*] Чоловічій добродійності знак є не початок справ, а завершення.

Слово 2. Про мудрість

З Євангелія. Рече Господь: “Будьте мудрі, як змії, і чисті, як голуби” (Мт. 10, 16).

Соломон. Най не зваблять тебе мужі нечестиві, не ходи одним шляхом із ними, а відхили ноги свої від стезі їх, ноги ж бо їх до зла простують, і швидкі вони на пролиття крові. (Пс. 1, 1).

Філон. Мудрість над усіма чеснотами царює. Один же мудрець вільний та цар, хоча б і тисяча владик було над тілами їх.

Демонакс. Ті, що далекими землями блукають, прагнуть повернутись до батьківщини своєї, а любомудреці до мудрості.